

**2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға арналған
қаржылық есептілікке түсіндірме жазба**

1. Жалпы ақпарат:

«Еңбек ресурстарын дамыту орталығы» акционерлік қоғамы (бұдан әрі – Қоғам) Акционерлік Қоғамның ұйымдық-құқықтық нысанындағы заңды тұлға болып табылады, дербес балансы, мөрі, бланкілері мен мөртаңбалары болады.

«Еңбек ресурстарын дамыту орталығы» акционерлік қоғамы мемлекеттің жарғылық капиталға жүз пайыз қатысуымен «Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің Жұмыспен қамту проблемалары жөніндегі ақпараттық-талдау орталығы» республикалық мемлекеттік қазыналық кәсіпорнын «Жұмыспен қамту проблемалары жөніндегі ақпараттық-талдау орталығы» акционерлік қоғамына қайта ұйымдастыру туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 28 қазандағы № 1226 Қаулысына сәйкес құрылған.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2016 жылғы 1 шілдедегі № 391 Қаулысымен «Жұмыспен қамту мәселелері жөніндегі ақпараттық-талдау орталығы» акционерлік қоғамы «Еңбек ресурстарын дамыту орталығы» акционерлік қоғамы болып қайта аталды.

Қоғамның құрылтайшысы Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі (бұдан әрі – жалғыз акционер) атынан Қазақстан Республикасының Үкіметі болып табылады.

Жарғыны Жалғыз акционер 2016 жылғы 18 тамыздағы №729 бұйрықпен бекітті және Астана қаласының Әділет министрлігінде 2016 жылғы 16 қыркүйектегі мемлекеттік қайта тіркеуден өтті. Бастапқы мемлекеттік тіркеу күні: 04.01.2012 ж.

«Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің кейбір мәселелері» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 18 ақпандағы № 81 қаулысына сәйкес Қоғам акцияларының 100% мемлекеттік пакетін иелену және пайдалану құқығын жүзеге асыратын мемлекеттік орган Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі (бұдан әрі – Жалғыз акционер) болып табылады.

Заңды тұлғаның орналасқан жері: Қазақстан Республикасы, 010000, Астана қаласы, Есіл ауданы, Сығанақ көшесі, 70 ғимарат.

Еңбек нарығын реттеу және жұмыспен қамтуға жәрдемдесудің белсенді шараларын іске асыру жөніндегі мемлекеттік саясатты ақпараттық және талдамалық қолдауды, жергілікті органдар мен халықты жұмыспен қамту орталықтарын халықты жұмыспен қамту мәселелері бойынша әдіснамалық қолдауды қамтамасыз ету Қоғам қызметінің негізгі нысанасы болып табылады.

Қоғам өз қызметінде Қазақстан Республикасының Конституциясын, Әлеуметтік кодексін, Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексін, «Кәсіптік біліктілік туралы» Қазақстан Республикасының Заңын, «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының Заңын (бұдан әрі – Заң), Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерін, осы Жарғыны және Қоғамның Корпоративтік басқару кодексін басшылыққа алады.

Қоғам қызметінің мақсаты тиімді еңбек нарығын дамыту үшін жағдай жасау жөніндегі жұмысқа қатысу, халықтың серпіні мен экономикалық белсенділігіне, тұрақты және нәтижелі жұмыспен қамтуға талдау жасау, сондай-ақ азаматтардың өмір сүру сапасын арттыру болып табылады.

Қойылған мақсатты іске асыру үшін Қоғам келесі қызмет түрлерін жүзеге асырады:

1) электрондық ақпараттық ресурстарды, ақпараттық жүйелерді, телекоммуникация желілерін және басқа да ақпараттандыру объектілерін қорғау;

2) ақпараттық қауіпсіздік талаптарын орындау, жөндеу жұмыстарын жүргізу, деректерді өңдеу және сақтау орталықтарын ұйымдастыру, әлеуметтік-еңбек саласы объектілерінің ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз ету мониторингін жүзеге асыру;

3) пайдаланушыны тіркеу (есептік жазба жасау) және оған Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің ақпараттық жүйелеріне, интернет-ресурстарына және дерекқорларына қол жеткізу құқықтарын беру (немесе оны өзгерту);

4) әлеуметтік-еңбек саласының ақпараттандыру объектілерін сүйемелдеу, дамыту жөніндегі жобаларды басқару, ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету және олардың қолжетімділігін бақылау, бағдарламалық-аппараттық құралдар мен телекоммуникация желілерінің үздіксіз жұмыс істеуін және оларға жүйелік-техникалық қызмет көрсетуді ұйымдастыру, ақпараттандырудың өзге де объектілерімен интеграциялау;

5) «Электрондық еңбек биржасы» жұмыспен қамтудың бірыңғай цифрлық платформасын дамыту жөніндегі жобаларды сүйемелдеу, жүйелік-техникалық қызмет көрсету және басқару;

- б) халықты жұмыспен қамту мәселелері жөніндегі уәкілетті органға: еңбек нарығының жай-күйін бағалау, жұмыс күшіне сұраныс пен ұсынысты болжау; мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау мәселелері бойынша ақпараттық, консультациялық, әдістемелік қолдау;
- Ұлттық біліктілік жүйесі мәселелері бойынша ақпараттық, консультациялық, әдістемелік қолдау көрсету;
- кәсіптік стандарттарды сараптау;
- жинақтаушы зейнетақы жүйесіне, міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне, міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесіне қатысушылардың, бірыңғай жиынтық төлем мен бірыңғай төлемді төлеушілердің дербестендірілген дерекқорын қалыптастыру, сүйемелдеу және дамыту бойынша қызмет көрсету;
- 7) халықты жұмыспен қамту саласындағы мемлекеттік саясатты жетілдіру бойынша тиімділікті талдау және ұсыныстар әзірлеу, оның ішінде:
- талдамалық материалдарға мониторинг жүргізу және оларды дайындау, еңбек нарығындағы ахуал туралы зерттеу және талдау жұмыстарын жүргізу;
- еңбек делдалдығы бойынша мониторинг және ұсыныстар әзірлеу;
- халықты жұмыспен қамту орталықтары қызметінің жыл сайынғы рейтингін қалыптастыру;
- бағдарламалық құжаттар мен нормативтік құқықтық актілерді әзірлеуге қатысу;
- ғылыми әзірлемелердің басымдықтарын қалыптастыруға және айқындауға қатысу;
- 8) шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдардың:
- шетелдік жұмыс күшін тартуға рұқсат алған және (немесе) ұзартқан, сондай-ақ көрсетілген рұқсаттары тоқтатыла тұрған және кері қайтарып алынған адамдардың;
- экономиканың басым салаларында (экономикалық қызмет түрлері) талап етілетін кәсіптер бойынша өз бетінше жұмысқа орналасу үшін біліктілігінің сәйкестігі туралы анықтамалар негізінде Қазақстан Республикасында еңбек қызметін жүзеге асыратын адамдардың дерекқорын қалыптастыру, сүйемелдеу және дамыту;
- 9) халықты жұмыспен қамту мәселелері жөніндегі уәкілетті орган айқындайтын тәртіппен және жағдайларда әскери қызметшілердің, арнаулы мемлекеттік және құқық қорғау органдарының қызметкерлерінің, сондай-ақ олардың асырауындағы еңбек қызметін жүзеге асырмайтын адамдарды жұмыссыз отбасы мүшелері ретінде тіркеу және есептен шығару;
- 10) алынып тасталды;
- 11) келесі тұлғалардың:
- жинақтаушы зейнетақы жүйесіне қатысушылардың;
- әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушылардың;
- олар үшін жарнаны мемлекет төлейтін адамдарды қоспағанда, әлеуметтік медициналық сақтандыру қорына аударымдар және (немесе) жарналар төленген жеке тұлғалардың;
- бірыңғай жиынтық төлемді төлеушілердің дербестендірілген дерекқорын қалыптастыру, сүйемелдеу және дамыту;
- 12) келесі төлемдерді:
- зейнетақы төлемдерін, әлеуметтік жәрдемақылардың барлық түрлерін және республикалық бюджеттен біржолғы төлемдерді;
- Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорынан (бұдан әрі – БЖЗҚ) төленетін зейнетақы төлемдерін;
- Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорынан (бұдан әрі – МӘСҚ) төленетін әлеуметтік төлемдерді тағайындауды, есептеуді (айқындауды), қайта есептеуді және жүзеге асыруды есепке алу мен мониторингті қамтамасыз ету;
- 13) Қазақстан Республикасының дербес деректерді қорғау саласындағы заңнамасының талаптарын ескере отырып, жеке және заңды тұлғаларға әлеуметтік-еңбек саласында ақпараттық және консультациялық қызметтер көрсету;
- 14) республикалық бюджеттен және БЖЗҚ-дан төленетін зейнетақы төлемдерінің, сондай-ақ МӘСҚ-дан төленетін әлеуметтік төлемдердің сомалары мен алушылар санының есебін және мониторингін қамтамасыз ету;

15) МӘСҚ-дан төленетін әлеуметтік төлемдерді тағайындау және төлеу туралы ақпаратты ай сайын беруді қамтамасыз ету, сондай-ақ олардың жүзеге асырылуын талдау және талдамалық материалдарды дайындау;

16) халықты әлеуметтік қорғау саласындағы, оның ішінде келесі мәселелер бойынша мемлекеттік саясатты жетілдіру бойынша тиімділікті талдау және ұсыныстар әзірлеу:

мүгедектерді әлеуметтік қорғау;

мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек төлемдері;

17) мүгедектердің дербестендірілген дерекқорын қалыптастыру, сүйемелдеу және дамыту;

18) мүгедектікті электрондық («сырттай») белгілеу процесін сүйемелдеу;

19) жергілікті атқарушы органдардың шешімі бойынша көрсетілетін мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек пен қосымша әлеуметтік көмек алушылардың дербестендірілген дерекқорын қалыптастыру, сүйемелдеу және дамыту;

20) мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмекті тағайындауды, есептеуді (айқындауды), қайта есептеуді және жүзеге асыруды есепке алуды және мониторингілеуді қамтамасыз ету;

21) жұмыспен қамту және халықты әлеуметтік қорғау мәселелерін үйлестіруді жүзеге асыратын жергілікті атқарушы органдардың құрылымдық бөлімшелерін, сондай-ақ жұмыспен қамту және мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек мәселелері бойынша халықты жұмыспен қамту орталықтарын әдіснамалық қолдау;

22) тарихи отанына оралған және қандас мәртебесін алған адамдардың, сондай-ақ қандас мәртебесі ұзартылған адамдардың дербестендірілген дерекқорын қалыптастыру, сүйемелдеу және дамыту;

23) еңбек көші-қоны саласындағы мемлекеттік саясатты жетілдіру бойынша тиімділікті талдау және ұсыныстар әзірлеу;

24) халықты әлеуметтік қорғау және жұмыспен қамту мәселелері бойынша жергілікті органдар мен жұмыспен қамту орталықтары мамандарының біліктілігін арттыру бойынша әдіснамалық қолдау.

25) ақпараттық-талдау материалдарын, нормативтік-анықтамалық әдебиеттерді және басқа да баспа өнімдерін, оның ішінде еңбек, жұмыспен қамту және халықты әлеуметтік қорғау мәселелері жөніндегі журналдарды, газеттерді, брошюраларды өз қажеттіліктері үшін шығару;

26) алынып тасталды;

27) қуғын-сүргіннің құрбаны болудан қорыққандықтан пана іздеген адамдар мен босқындардың және өз елінің қорғанысын пайдалана алмайтын өзінің азаматтық тиесілілігі бар елден тыс адамдардың дербестендірілген дерекқорын қалыптастыру, сүйемелдеу және дамыту;

28) әлеуметтік қызметтер порталында арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсететін ұйымдар тіркелімін және мамандар тізілімін қалыптастыру;

29) арнаулы әлеуметтік қызметтерді алушылардың дербестендірілген дерекқорын қалыптастыру, сүйемелдеу және дамыту;

30) тіркелген еңбек шарттары бар жеке тұлғалардың дербестендірілген дерекқорын қалыптастыру, сүйемелдеу және дамыту;

31) әлеуметтік-еңбек саласының деректерін талдау және өңдеу.

32) жергілікті атқарушы органдар мен еңбек мобильділігі орталықтары (мансап орталығы) мамандарының біліктілігін арттыру;

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жарғылық капитал 127 815 000,00 (бір жүз жиырма жеті миллион сегіз жүз он бес мың) теңгені құрайды.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУДЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ

Сәйкестік туралы мәлімдеме

Осы қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының (ХҚЕС) талаптарына сәйкес дайындалды және Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің 2019 жылғы 1 шілдедегі № 665 бұйрығымен бекітілген жылдық қаржылық есептілік форматында баяндалды.

Қоғам қызметін жүргізу шарттары

Қазақстан Республикасы нарықтық экономика жағдайларының талабына сай экономикалық реформалар жүргізуді және өзінің заңнамалық, салықтық және нормативтік базасын әзірлеуді жалғастыруда. Қазақстан экономикасының болашақ тұрақтылығы осы реформалар мен әзірлемелерге, үкімет қабылдайтын экономикалық, қаржылық және монетарлық шаралардың тиімділігіне көбірек тәуелді.

Қазақстан экономикасына іскерлік белсенділіктің төмендеуі және әлемдегі экономикалық даму қарқынының құлдырауы елеулі әсер етеді.

Құнын анықтауға арналған база

Осы қаржылық есептілік амортизация мен құнсызданудан жинақталған шығындарды шегергендегі негізгі құралдардың тарихи құны негізінде дайындалған. Өзге де қаржы активтері және 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін «Еңбек ресурстарын дамыту орталығы» АҚ-ның қаржылық есептілігіне Ескертпе міндеттемелер, сондай-ақ қаржылық емес активтер мен міндеттемелер өтімділік тәртібімен амортизацияланатын немесе бастапқы құн бойынша Қаржылық жағдай туралы есепте көрсетіледі.

Функционалдық валюта және есептілікті ұсыну валютасы

Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы Қазақстан теңгесі (бұдан әрі – «теңге») болып табылады. Теңге Қоғам үшін әрі функционалдық валюта, әрі есептілікті ұсыну валютасы болып табылады.

Барлық сандық көрсеткіштер мың теңгемен ұсынылған.

Есептеу әдісі

Ақша қозғалысы туралы ақпаратты қоспағанда, қаржылық есептілік есептеу әдісіне сәйкес жасалады (операциялар мен оқиғалар ақша қаражатының немесе олардың баламаларының түсуіне немесе төленуіне қарай емес, олар болған кезде танылады, есептік тіркелімдерде тіркеледі және олар жататын кезеңдердің қаржылық есептілігінде ұсынылады).

Шығындар Жиынтық кіріс туралы есепте келтірілген шығындар мен алынған нақты кіріс баптары арасындағы тікелей салыстыру негізінде танылады (ара қатынасын белгілеу тұжырымдамасы). Табыс мәмілемен байланысты экономикалық пайда алу кезінде және табыс сомасын сенімді бағалау мүмкіндігі ретінде танылады.

Үздіксіздік қағидаты

Қоса беріліп отырған қаржылық есептілік үздіксіздік қағидаты негізінде жасалды, мұның өзі активтерді өткізуді және қалыпты қызмет барысында міндеттемелерді өтеуді білдіреді.

Осы қаржылық есептілік жалғасатын қызмет қағидаты негізінде дайындалған, Қоғам өз қызметін үздіксіздік қағидаты негізінде жалғастыра алмаған жағдайда қажетті түзетулерді қамтымайды.

Қоғамның есеп саясаты Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы заңнамасының талаптарына сәйкес алдыңғы есепті кезеңдер үшін салыстырмалы ақпарат дайындауды қоса алғанда, бухгалтерлік есепті жүргізу және жеке қаржылық есептілікті жасау үшін Қоғамның қолданысына қабылданған нақты қағидаттарды, негіздерді, ережелерді, қағидалар мен практиканы білдіреді.

Есеп саясаты Қоғамның Директорлар кеңесінің 2022 жылғы 29 желтоқсандағы №6 шешімімен әзірленді және бекітілді. Қоғамның бухгалтерлік есебін жүргізу және қаржылық есептілігін жасау Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы заңнамасына, есеп саясатына сәйкес жүзеге асырылады.

Операциялар мен оқиғалар бухгалтерлік есеп жүйесінде көрсетіледі:

- 1) бухгалтерлік жазбаларды бастапқы құжаттардың түпнұсқаларымен барабар нығайтумен және барлық операциялар мен оқиғаларды бухгалтерлік жазбаларда көрсетумен;
- 2) операциялар мен оқиғаларды хронологиялық және уақтылы тіркеумен;
- 3) синтетикалық (қорытынды) есепті аналитикалық (егжей-тегжейлі) есепке сәйкес келтірумен қамтамасыз етіледі.

Операциялар мен оқиғалар синтетикалық шоттарда бухгалтерлік есеп шоттарының үлгілік жоспары негізінде қосарланған жазу тәсілімен көрсетіледі.

Бухгалтерлік құжаттамаға бастапқы құжаттар, бухгалтерлік есеп тіркелімдері, қаржылық есептілік және есеп саясаты кіреді.

Бухгалтерлік жазбалар бекітілген нысандар бойынша жасалған бастапқы құжаттар негізінде жүргізіледі.

Есепке қабылданған бастапқы құжаттардағы ақпарат бухгалтерлік есеп тіркелімдерінде жинақталған және жүйеленген. Бухгалтерлік есеп тіркелімінің деректері топтастырылған түрде қаржылық есептілікке көшірілді.

Кәсіпорындағы бухгалтерлік есеп ІС: Бухгалтерия (8.3 нұсқасы) бағдарламалық қамтуын қолдана отырып автоматтандырылған түрде жүзеге асырылады.

Қаржылық есептілік бастапқы тану кезінде әділ құн негізінде есепке алынатын қаржылық активтер мен міндеттемелерді қоспағанда, бастапқы құн қағидаты негізінде дайындалды.

Қоғам қаржылық есептілікті, келесідей толық жиынтықты қалыптастырады және оған талдау жасайды:

Бухгалтерлік баланс

Пайда мен шығын туралы есеп

Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп

Капиталдағы өзгерістер туралы есеп

Түсіндірме жазба

Кәсіби пайымдауларды, есептік бағалаулар мен болжамдарды пайдалану

Осы қаржылық есептілікті ХҚЕС-ке сәйкес дайындау кезінде басшылық активтер мен міндеттемелерді көрсету және шартты активтер мен міндеттемелер туралы ақпаратты ашу мәселелеріне қатысы бар кәсіби пайымдауларды, болжамдар мен есептік бағалауларды пайдаланды. Нақты нәтижелер осы бағалаулардан өзгеше болуы мүмкін.

Есептік бағалау және негізгі болжамдар қызметтің үздіксіздігі негізінде қаралды. Бухгалтерлік есептің өзгерістері осы өзгерістер болған кезеңде көрсетіледі.

Келесі қаржы жылы ішінде активтер мен міндеттемелердің баланстық құнына елеулі түзетулер енгізуге себеп болуы мүмкін есепті күндегі бағалаулардағы болашақ туралы негізгі жорамалдар және өзге де негізгі белгісіздік көздері төменде қаралады.

Кәсіби пайымдауларды, есептік бағалаулар мен болжамдарды пайдалану (жалғасы)

Салық салу

Салық тәуекелдерін бағалау кезінде басшылық Қоғам даулай алмайтын немесе егер салық органдары қосымша салықтарды есептесе, сәтті шағымдана алады деп санамайтын, салық заңнамасын сақтамаудың белгілі салаларын ықтимал міндеттемелер ретінде қарастырады. Мұндай ұйғарым елеулі пайымдаулар шығаруды талап етеді және салық заңнамасы мен нормативтік-құқықтық актілердегі өзгерістер нәтижесінде және салық органдары жүзеге асыратын сәйкестікті тексерудің ағымдағы нәтижесінде өзгеруі мүмкін.

Негізгі құралдардың пайдалы қызмет ету мерзімі

Қоғам негізгі құралдар объектілерінің қалған пайдалы қызмет мерзімін, кем дегенде, әрбір қаржы жылының соңына бағалайды және егер болжамдар бұрын жасалған бағалаулардан өзгеше болса, онда өзгерістер «Есеп саясаты, бухгалтерлік бағалаудағы өзгерістер және қателер» 8 ХБЕС сәйкес бухгалтерлік бағалаудағы өзгерістер ретінде ескеріледі.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ

Қоғам 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық есептілікті дайындаған есеп саясаты IFRIC-тің төменде келтірілген жаңа және қайта қаралған стандарттары мен түсіндірмелерін қабылдауды қоспағанда, алдыңғы есепті жылы қолданылған есеп саясатына сәйкес келеді. Қаржылық есептілікті дайындау кезінде қолданылатын есеп саясатының негізгі ережелері 3-ескертпеде сипатталған. Есеп саясатының осы ережелері 2023 жылдың 1 қаңтарында немесе одан кейін күшіне еніп, бірізді қолданылды.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар жинақталған амортизацияны және күнсызданудан жинақталған шығындарды шегергендегі ағымдағы қызмет көрсетуге арналған шығыстарды қоспағанда, бастапқы құны бойынша есепке алынады. Мұндай құн, оларды тану өлшемшарттары орындалған жағдайда, осындай шығындар туындаған кезде машиналар мен жабдықтардың қосалқы бөлшектерінің құнын қамтиды.

Негізгі құралдардың бастапқы құны импорттық баждар мен өтелмейтін салықтарды қоса алғанда, сатып алу бағасын, сондай-ақ активтерді жұмыс жағдайына келтірумен және нысаналы пайдалану орнына жеткізумен тікелей байланысты кез келген шығындарды қамтиды.

Қоғам пайдалы қызмет мерзімін (негізгі құралдарды пайдаланудан экономикалық пайда алу болжанатын кезең) дербес анықтайды.

Негізгі құралдар тобының атауы	Амортизация нормасы %	Пайдалану мерзімі
Компьютерлік техника	25-20	4 -5 жыл
Басқа кеңсе техникасы	20-14	4-7 жыл
Жиһаз	10	3-5 жыл
Басқа да шаруашылық жабдықтар	7-10	3-5 жыл

Активтер пайдалануға берілгеннен кейін жұмсалған шығындар, мысалы, ағымдағы жөндеу, техникалық қызмет көрсету және күрделі жөндеу шығындары, әдетте, осындай шығындар болған кезеңдегі кірістер мен шығыстар туралы есепте танылады. Бастапқы бағаланған стандартты өнімділіктен (пайдалы қызмет мерзімін, қуатын және т.б. ұлғайту) негізгі құралдар объектісін пайдаланудан алынатын болашақ экономикалық пайданың ұлғаюына әкелген шығыстар негізгі құралдардың қосымша құны ретінде капиталдандырылады.

Негізгі құралдарды тануды тоқтату істен шығу кезінде немесе болашақта осы активті пайдаланудан немесе шығарудан экономикалық пайда алу күтілмеген жағдайда орын алады. Активті тануды тоқтату нәтижесінде туындайтын кіріс немесе шығыс (шығарудан түскен таза түсімдер мен активтің баланстық құны арасындағы айырма ретінде есептелген) активті тану тоқтатылған есепті жылдағы пайда мен шығын туралы есепке енгізіледі.

Активтің қалдық құны, пайдалы қызмет мерзімі және амортизация әдістері қайта қаралады және қажет болған жағдайда әр қаржы жылының соңында түзетіледі.

Активтерді сату немесе істен шығу кезінде олардың құны мен жинақталған тозуы есептіліктен шығарылады, ал олардың істен шығуы нәтижесінде туындайтын кез келген кіріс немесе шығыс пайда мен шығын туралы есепке енгізіледі.

Материалдық емес активтер

Компьютерлік бағдарламалық қамтумен ұсынылған, жеке сатып алынған пайдалы қызмет мерзімі шектеулі материалдық емес активтер бастапқы тану кезінде өзіндік құны бойынша бағаланады. Активтің амортизацияланатын сомасын оның пайдалы қызмет мерзімі ішінде жүйелі негізде бөлу үшін Қоғам материалдық емес активтердің негізгі санаттары үшін мынадай пайдалы қолдану мерзімдерін пайдаланады:

Пайдалы қызмет мерзімі (жылдар саны)

- Лицензиялар 2-20
- Бағдарламалық қамту 1-14
- Басқа 2-15

Тозу объектінің бастапқы құнына, оны пайдалы қолдану мерзіміне және жою құнына сүйене отырып анықталады. Бастапқы танылғаннан кейін материалдық емес активтер жинақталған амортизацияны және құнсызданудан жинақталған шығындарды шегергендегі бастапқы құны бойынша есепке алынады.

Пайдалы қолдану мерзімі шектеулі материалдық емес активтер осы мерзім ішінде амортизацияланады және егер осы материалдық емес активтің құнсыздану белгілері болса, құнсыздану тұрғысынан бағаланады. Пайдалы қолдану мерзімі шектеулі материалдық емес актив үшін амортизация кезеңі мен әдісі кем дегенде әрбір есепті жылдың соңында қайта қаралады. Активке енгізілген болашақ экономикалық пайданың болжамды пайдалы қызмет мерзімінің немесе тұтынудың болжамды құрылымының өзгерісі қаржылық есептілікте жағдайға байланысты амортизация кезеңінің немесе әдісінің өзгерісі ретінде көрсетіледі және бағалау мәндерінің өзгерісі ретінде ескеріледі. Пайдалы қолдану мерзімі шектеулі материалдық емес активтердің амортизациясына арналған шығыстар материалдық емес активтің функциясына сәйкес келетін шығыстар санатындағы пайда мен шығын туралы есепте танылады.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер

Қоғам қаржылық активтер мен міндеттемелерді өзінің бухгалтерлік балансында ол құрал бойынша шарттық ережелердің бөлігі болған кезде таниды. Қаржылық активтер мен міндеттемелер мәміленің орындалған күні бойынша есепке алуды пайдалана отырып танылады. Қоғамның қаржылық активтері мен міндеттемелеріне сауда және басқа дебиторлық берешек, сауда және басқа кредиторлық берешек жатады.

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерді қысқартуға болады, ал таза сома бухгалтерлік баланста өзара есеп айырысу үшін заңды құқық болған кезде ғана көрсетіледі және Қоғам таза сомаға негізделген өтеуді жүзеге асыруды немесе активті өткізуді және міндеттемені бір уақытта өтеуді көздейді.

Қаржылық активтер мен міндеттемелер бастапқыда олардың өзіндік құны бойынша танылады, бұл төленген немесе алынған қаражаттың, соның ішінде кез келген шығындардың әділ құны болып табылады. Бастапқы тану кезіндегі кез келген пайда немесе шығын ағымдағы кезеңнің кірістері мен шығыстары туралы есепте танылады.

Қаржы активін (немесе қолданылатын жерде – қаржы активінің бір бөлігін немесе ұқсас қаржы активтері тобының бір бөлігін) тану, егер:

- активтен ақша ағындарын алу құқығының мерзімі аяқталған;
- Қоғам активтен ақша ағындарын алу құқығын сақтаған, бірақ оларды үшінші тарапқа айтарлықтай кідіріссіз толығымен беруге міндеттеме алған; немесе
- Қоғам активтен ақша ағындарын алу құқығын берген және/немесе
(а) активтен барлық елеулі тәуекелдер мен сыйақыларды берген немесе
(б) активтен барлық елеулі тәуекелдер мен сыйақыларды бермеген, бірақ сақтамаған, бірақ осы активке бақылауды тапсырған жағдайда тоқтатылады.

Егер Қоғам активтен ақша ағындарын алуға өзінің барлық құқықтарын берсе және бұл ретте активтен барлық елеулі тәуекелдер мен сыйақыларды бермесе, сондай-ақ активке бақылауды бермесе, актив Қоғам өзінің активке қатысуын жалғастыратын дәрежеде танылады. Берілген актив бойынша кепілдік нысанын алатын қатысу мынадай шамалардың ең азы: активтің бастапқы баланстық құны немесе Қоғамнан төленуі талап етілуі мүмкін ең жоғары сома бойынша танылады.

Егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса немесе оның қолданыс мерзімі аяқталса, қаржылық міндеттемені тану тоқтатылады. Егер қолданыстағы қаржылық міндеттеме сол кредитордың алдындағы басқа міндеттемемен өте жақсы шарттармен ауыстырылса немесе қолданыстағы міндеттеме шарттары айтарлықтай өзгертілсе, мұндай ауыстыру немесе өзгерту бастапқы міндеттемені тануды тоқтату және жаңа міндеттемені тануды бастау ретінде ескеріледі, ал баланстық құн айырмасы пайда мен шығын туралы есепте танылады.

Құнсыздану

Қаржы құралдары

Қаржы құралдары әрбір есепті күнге құнсыздану мәніне бағаланады. Амортизацияланған құн бойынша есепке алынатын қаржы активтері үшін Қоғам шарттар бойынша дебиторлық берешек мерзімдеріне сәйкес тиесілі барлық сомаларды өндіріп алмау ықтималдығы болған кезде, құнсыздану немесе күмәнді борыштарға резерв пайда мен шығын туралы есепте танылады. Құнсызданудан бұрын танылған шығындарға түзетпе жасау құнсызданудан болған шығынның азаюы құнсызданудан кейін болған оқиғамен объективті түрде байланысты болуы мүмкін болған кезде көрсетіледі. Мұндай түзетпе жасау пайда мен шығын туралы есепте кіріс ретінде көрсетіледі.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Құнсыздану (жалғасы)

Басқа активтер

Басқа активтер оқиғалар немесе мән-жайлардағы өзгерістер активтің баланстық құны өтелмеуі мүмкін екенін көрсеткен кезде құнсыздану мәніне бағаланады. Егер активтің баланстық құны оның өтелетін құнынан асып кетсе, онда құнсызданудан болған шығын пайда мен шығын туралы есепте танылады. Активтің өтелетін құны келесі шамалардың ішіндегі ең үлкені болып табылады: активті сатудың таза бағасы немесе пайдаланудан алынған құн. Активті сатудың таза бағасы – сату шығындарын шегергендегі коммерциялық мәміле кезінде активті сатудан алынған сома, ал пайдаланудан алынған құн – активтің тұрақты пайдаланылуынан және пайдалы қызмет мерзімінің соңында оны сатудан туындайтын болашақ ақша ағындарының ағымдағы құны. Алдыңғы жылдары танылған құнсызданудан болған шығындарға түзетпе жасау активке қатысты танылған құнсызданудан болған шығындар бұдан былай жоқтығының немесе азайғанының белгілері болған кезде ескеріледі. Түзетпе жасау пайда мен шығын туралы есепте көрсетіледі. Алайда, құнсызданудан болған шығынға түзетпе жасау салдарынан активтің баланстық құнының ұлғаюы, егер өткен жылдары осы актив бойынша құнсызданудан болған шығын танылмаса, ол айқындалатын (амортизацияны немесе тозуды шегергенде) баланстық құннан аспайтын дәрежеде ғана танылады.

Ақша қаражаты және оның баламалары

Ақша қаражаты мен олардың баламаларына кассадағы, банктердегі ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары кіреді.

Жалдау есебі

Операциялық және қаржылық жалдау жіктелесін Қоғам жалдау мерзімінің басында жалдау шартының мазмұнына қарай жүргізеді.

Шарттары бойынша меншік құқығынан туындайтын барлық елеулі тәуекелдер мен пайдалар жалға алушыға өтетін жалдау қаржылық жалдау ретінде жіктеледі. Барлық басқа да жалдау шарттары операциялық жалдау ретінде жіктеледі.

Қорлар

Қорлар екі шаманың ең азы бойынша көрсетіледі: нақты өзіндік құн және ықтимал сатудың таза құны. Тауарлы-материалдық қорлардың өзіндік құнына сатып алу, өндіру немесе конверсиялау шығындары және қорларды осы орналасқан жеріне дейін жеткізуге және оларды тиісті күйге келтіруге байланысты өзге де шығындар кіреді.

Өндіріске есептен шығарылған қорлардың және өткізілген қорлардың өзіндік құнын бағалау орташа өлшенген әдіс бойынша жүргізіледі.

Шикізат пен материалдар қорлары қарапайым қызмет барысында өтелетін күтілетін сомалардан аспайтын сомалар бойынша есепке алынады.

Қысқа мерзімді сауда және басқа дебиторлық берешек

Әдетте қысқа мерзімді болып табылатын сауда-саттық дебиторлық берешегі қайтарылмайтын кез келген сомаға резервті шегергендегі бастапқы құны бойынша танылады. Резерв Қоғам өзіне тиесілі соманы ала алмайтындығы туралы объективті дәлелдер болған кезде танылады.

Сауда және өзге де кредиторлық берешек бойынша міндеттемелер Қоғамға шоттар қойылғанына қарамастан, алынған тауарлар мен қызметтер үшін болашақта төленуге тиіс соманың әділ құны болып табылатын бастапқы құн бойынша есепке алынады.

Кірісті тану

Кірістер Қоғамның операциямен байланысты экономикалық пайда алу мүмкіндігі болған кезде танылады және кіріс мөлшері сенімді түрде айқындалуы мүмкін. Кірістер жеңілдіктерді, қайтарымдарды және басқа да сату салықтарын немесе баждарды қоспағанда, алынған қаражаттың әділ құны бойынша бағаланады. Кірістерді тану үшін келесі нақты тану өлшемшарттары орындалуға тиіс:

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Кірісті тану (жалғасы)

Қызмет көрсету

Қызметтерден түсетін кірістер аяқталу сатысы негізге алына отырып танылады. Аяқталу кезеңі әрбір келісімшарт бойынша жұмыстың жалпы келісілген көлемінің пайызы ретінде берілген санға нақты аяқталу негізінде айқындалады. Шарттың орындалу пайызы дұрыс айқындалмайтын жағдайларда кіріс тек өтелетін жұмсалған шығындар мөлшерінде ғана танылады.

Шығыстарды тану

Шығыстар пайда болған сәтте танылады және олар есептеу қағидаты негізінде жататын кезеңдегі қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Резервтер

Резервтер, егер Қоғамда өткен оқиғадан туындаған ағымдағы міндеттеме (заңды немесе сындарлы) болса, міндеттемені өтеу үшін экономикалық пайданың кетуін талап ететін елеулі мүмкіндік болса және мұндай міндеттеменің сомасына сенімді бағалау жасалуы мүмкін болса танылады. Резервтерді есептеу бухгалтерлік баланс әдісімен төлем мерзімі бойынша жүргізіледі.

Қызметкерлерге сыйақы

Еңбекақы төлеу жүйесі

Қоғам еңбекақы төлеудің нысандары мен жүйесін дербес айқындайды, еңбек келісімшарттарында және штат кестелерінде тарифтік мөлшерлемелер мен айлықақылардың мөлшерін көздейді, бұл ретте

мемлекеттік тарифтерді тиісті біліктілігі бар қызметкерлер мен мамандардың еңбегіне ақы төлеудің ең төмен кепілдігі ретінде қарастырады. Еңбекақы төлеудің нысаны, жүйесі және мөлшері, сондай-ақ қызметкерлер табысының басқа да түрлері Қоғамның Еңбекақы төлеу қағидаларында және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында белгіленеді.

Зейнетақы аударымдары

Қазақстан Республикасының мемлекеттік зейнетақымен қамсыздандыру бағдарламасына сәйкес Қоғам өз қызметкерлерінің жалақысының 10%-ын бірыңғай мемлекеттік зейнетақы қорына аударымдар ретінде ұстайды.

Қоғамда есептеуді талап ететін қызметкерлерге зейнеткерлікке шыққаннан кейін төлемдер бойынша міндеттемелер жоқ.

Әлеуметтік қамсыздандыру

Әлеуметтік қамсыздандыру туралы қолданыстағы заңнамаға сәйкес Қоғам өз қызметкерлері үшін Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорында ашылған арнайы дербес шоттарға түсетін міндетті әлеуметтік аударымдарды төлеуге міндетті.

Бұл жинақтар мемлекет белгілеген лимиттер шегінде тек еңбекке қабілеттілігінен тұрақты айырылу және жұмысынан айрылу бойынша, сондай-ақ жүктілік және босану бойынша демалыста болған уақыт үшін ғана жәрдемақылар төлеуге пайдаланылуы мүмкін.

Табыс салығы

Бір жылдық табыс салығы ағымдағы табыс салығын және кейінге қалдырылған салықты қамтиды. Табыс салығы капиталға тікелей жатқызылған баптарға қатысты көлемді қоспағанда, пайда мен шығын туралы есепте көрсетіледі және бұл жағдайда ол капиталда танылады.

Салық бойынша ағымдағы шығыстар - бір жыл ішінде салық салынатын табыс бойынша төлеуге күтілетін салық және алдыңғы жылдарға қатысты кез келген салық түзетулері. Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері баланстық әдісті пайдалана отырып, барлық уақытша айырмаларға қатысты есептеледі.

Кейінге қалдырылған салықтар кейінге қалдырылған салықтардың туындауын қоспағанда, активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен олардың қаржылық есептіліктегі баланстық сомасы арасындағы барлық уақытша айырмалар бойынша айқындалады

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Табыс салығы (жалғасы)

Қоғамның бірлестігі болып табылмайтын және жасалған кезінде бухгалтерлік табысқа немесе салық кірісіне немесе шығынға әсер етпейтін мәміле бойынша гудвиллді, активті немесе міндеттемені бастапқы тану нәтижесінде табыс салығы.

Кейінге қалдырылған салық активі шегерілетін уақытша айырмалардың сомасына азайтылуы мүмкін салық салынатын табысты алудың айтарлықтай ықтималдығы бар дәрежеде ғана танылады. Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері есепті күні қолданыста болған немесе іс жүзінде қолданысқа енгізілген салық мөлшерлемелері негізінде активті өткізу немесе міндеттемені өтеу кезеңінде қолданылуы күтілетін салық мөлшерлемелері бойынша есептеледі.

Жарғылық капитал

Қоғамның жарғылық капиталы бастапқы құны бойынша танылады.

Шартты активтер және шартты міндеттемелер

Шартты активтер қаржылық есептілікте танылмайды. Егер кірісті сату даусыз болса, онда тиісті актив шартты актив болып табылмайды және сәйкесінше ескеріледі.

Шартты міндеттемелер қаржылық есептілікте есепке алынбайды, бірақ егер экономикалық пайда ағынымен байланысты ресурстардың жылыстауы мүмкін болса ғана көрсетіледі.

Есепті күннен кейінгі оқиғалар

Бухгалтерлік балансты (түзету оқиғаларын) дайындау күнінде болған шарттардың дәлелі болып табылатын есепті кезең аяқталғаннан кейін болған оқиғалар қаржылық есептілікте көрсетіледі. Есепті кезең аяқталғаннан кейін болған және түзету оқиғалары болып табылмайтын оқиғалар, егер олар елеулі болып табылса, есептілікке ескертпелерде көрсетіледі.

4. ҚОЛМА-ҚОЛ АҚША

Мың теңгемен	2023	2022
Кассадағы ақша қаражаты	-	-
Ағымдағы банктік шоттардағы ақша қаражаты, барлығы:	7 054 464	4 160 037
оның ішінде: KZ41070KK1KS00200004 Қазынашылық комитеті РММ	5 270	56 177
KZ41601a871002446811 «Халық Банкі» АҚ Қазақстан	7	1 018 853
KZ926018821000754601 «Халық Банкі» АҚ Қазақстан		1 044 477
KZ679985TB0001706195 «First Heartland Jusan Bank» АҚ	2 221 445	
KZ068562203115914091 «Банк ЦентрКредит» АҚ	385 109	1 018 304
KZ568562203128419595 ЦентрКредитБанк АҚ	2 220 775	
KZ8296503F0010995599 «ForteBank» АҚ	2 221 518	1 018 907
Мемлекеттік сатып алу порталының электрондық әмияны	340	3 318

Қоғамның қарамағындағы ақша қаражаты қандай да бір кепілдіктерді қамтамасыз етудің мәні болып табылмайды.

Қолма-қол ақшаның әділ құны олардың баланстық құнына тең.

5. ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ САУДА ЖӘНЕ БАСҚА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

Мың теңгемен	2023	2022
Мемлекеттік сатып алу жөніндегі қызметтер үшін сауда дебиторлық берешек		
Ақылы қызметтер үшін сауда дебиторлық берешек	10	90085
Күмәнді талаптар бойынша резервтерді шегеру	-	-
Таза қарыз	1 007 526	900 037
	10	9008

Сауда-саттық дебиторлық берешектің әділ құны баланстық құнға тең.

Төменде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы құрылу мерзімі бойынша сауда дебиторлық берешектің талдауы келтірілген:

Жиыны	Мерзімі өтпеген	60 күнге дейін мерзімі өткен	60-тан 120 күнге дейін мерзімі өткен	120 Мерзімі өткен 120-дан 365 күнге дейін	Бір жылдан астам мерзімі өткен
1 007 526	1 007 526	-	-	-	-

Сатып алушылар бөлінісінде сауда дебиторлық берешегінің толық түсіндірмесі:

Мың теңгемен	2023	2022
«Мемлекеттік кредиттік бюро» АҚ	4359	43006
Нұр-Сұлтан қаласындағы «ForteBank» АҚ	-	2
«Бірінші кредиттік бюро» ЖШС	5007	47029
	1 007 526	900 037

6. ҚОРЛАР

<i>Мың теңгемен</i>	2023	2022
Шикізат және материалдар	5 638	5 682
	5 638	5 682

Қорларға ауыртпалық салынбайды және құнсызданбайды.

7. БАСҚА ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР

<i>Мың теңгемен</i>	2023	2022
Берілген қысқа мерзімді аванстар	7	36
Күмәнді талаптар бойынша резервтерді шегеру	-	-
<i>Берілген аванстардың таза сомасы</i>	7	36
Болашақ кезеңдердің шығындары	62 018	29
Ағымдағы салық активтері	14 433	
	76 458	20

8. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

а) Бастапқы құны

<i>Мың теңгемен</i>	Ғимараттар мен құрылыстар	Машиналар мен жабдықтар	Компьютерлер	Басқа да негізгі құралдар	Жиыны
2021 жылғы 31 желтоқсандағы бастапқы құны		643 729	126 994	25 278	796 001
Түсімдер			30 552	24 311	54 863
Жаңғырту	413		2 006		2 419
Істен шығу	(25 786)		(12 464)	(194)	(38 444)
Қайта топтастыру	7 708		88	30	7 826
2022 жылғы 31 желтоқсандағы бастапқы құны		626 064	147 176	49 425	822 665
Түсімдер		25 095	42 441	14 258	81 794
Жаңғырту	33		635		668
Істен шығу			(96)	(1 206)	(1 302)
Қайта топтастыру					
2023 жылғы 31 желтоқсандағы бастапқы құны		651 192	190 156	62 477	903 825

б) Жинақталған тозу

<i>Мың теңгемен</i>	Ғимараттар мен құрылыстар	Машиналар мен жабдықтар	Компьютерлер	Басқа да негізгі құралдар	Жиыны
---------------------	---------------------------	-------------------------	--------------	---------------------------	-------

2021 жылғы 31 желтоқсанға жинақталған тозу	(49 230)	(47 118)	(6 839)	(103 187)
Тозуға арналған аударымдар	(146 386)	(28 846)	(8 708)	(183 940)
Істен шығу бойынша тозу	25 505	4 553	769	30 827
Қайта топтастыру				
2022 жылғы 31 желтоқсанға жинақталған тозу	(170 111)	(71 411)	(14 778)	(256 300)
Тозуға арналған аударымдар	(117 752)	(28 701)	(11 839)	(158 292)
Істен шығу бойынша тозу		165	1 067	1 232
Қайта топтастыру	(8)	19	(11)	
2023 жылғы 31 желтоқсанға жинақталған тозу	(287 871)	(99 928)	(25 561)	(413 360)

в) Қалдық құны

<i>Мың теңгемен</i>	Ғимараттар мен құрылыстар	Машиналар мен жабдықтар	Компьютерлер	Басқа да негізгі құралдар	Жиыны
Бастапқы құны бойынша		626 064	147 176	49 425	822 665
Жинақталған тозу		(170111)	(71 411)	(14 778)	(256300)
2022 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны		455 953	75 765	34 647	566 365
Бастапқы құны бойынша		651 192	190 156	62 477	903 825
Жинақталған тозу		(287871)	(99 928)	(25 561)	(413 360)
2023 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны		363 321	90 228	36 916	490 465

Компанияның негізгі құралдары кепілмен қамтамасыз етудің мәні болып табылмайды.

9. МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

а) Бастапқы құны

<i>Мың теңгемен</i>	Бағдарламалық қамту	Лицензиялық келісімдер	Басқа МЕА	Жиыны
2021 жылғы 31 желтоқсандағы бастапқы құны	66 720	61 942	6 654	135 316
Түсім	4 062	36 737	-	40 799
Қайта бағалаудан түсетін түсімдер				
Істен шығу				
Қайта топтастыру				
2022 жылғы 31 желтоқсандағы бастапқы құны	70 782	98 679	6 654	176 115
Түсім	32 769			32 769
Істен шығу	(170)	(53)	(2 236)	(2 459)
Бастапқы құны				
2023 жылғы 31 желтоқсандағы	103 381	98 626	4 418	206 425

б) Жинақталған амортизация

<i>Мың теңгемен</i>	Бағдарлам алық қамту	Лицензиялы қ келісімдер	Басқа МЕА	Жиыны
2021 жылғы 31 желтоқсанға жинақталған амортизация	(13 335)	(10 887)	(4 926)	(29 148)
Амортизациялық аударымдар	(14 064)	(15 451)	(2 950)	(32 465)
Істен шығу бойынша амортизация			3 139	3 139
Қайта топтастыру				
2022 жылғы 31 желтоқсанға жинақталған амортизация	(27 399)	(26 338)	(4 737)	(58 474)
Амортизациялық аударымдар	(17 975)	(17 154)	(1 590)	(36 719)
Істен шығу бойынша амортизация	170		2 212	2 382
Қайта топтастыру		157	(157)	
2023 жылғы 31 желтоқсанға жинақталған амортизация	(45 204)	(43 335)	(4 272)	(92 811)

в) Қалдық құны

<i>Мың теңгемен</i>	Бағдарла малық қамту	Лицензия лық келісімдер	Басқа МЕА	Жиыны
Бастапқы құны	70 782	98 679	6 654	176 115
Жинақталған амортизация	(27 399)	(26 338)	(4 737)	(58 474)
2022 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	43 383	72 341	1 917	117 641
Бастапқы құны	103 381	98 626	4 418	206 425
Жинақталған амортизация	(45 204)	(43 335)	(4 272)	(92 811)
2023 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	58 177	55 291	146	113 614

Қоғамның материалдық емес активтері кепілмен қамтамасыз етудің мәні болып табылмайды.

10. ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ САУДА ЖӘНЕ БАСҚА КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

<i>Мың теңгемен</i>	2023	2022
Өнім берушілер мен мердігерлерге сауда кредиторлық берешек	2 114	3
	2 114	3

Сауда кредиторлық берешектің әділ құны баланстық құнға тең.

Өнім берушілер бөлінісінде сауда кредиторлық берешектің толық түсіндірмесі:

<i>Мың теңгемен</i>	2023	2022
«Бағалы қағаздар орталық депозитарийі» АҚ	43	38
«Астанаэнергосбыт» ЖШС	1 845	2 848

«Ұлттық ақпараттық технологиялар» АҚ	78	86
«Астана су арнасы» ШЖҚ МКҚК	47	42
«KAZOPTICLINK» ЖШС		280
«Алматы Телекоммуникациялар» АҚ	5	
«Қазақтелеком» АҚ	96	
	2 114	3

11. ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ РЕЗЕРВТЕР

<i>Мың теңгемен</i>	2023	2022
Қызметкерлердің пайдаланылмаған демалыстары бойынша резерв	81 751	51 031
	81 751	51 031

12. АҒЫМДАҒЫ САЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ

<i>Мың теңгемен</i>	2023	2022
Корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	218 257	-
	218 257	-

13. БАСҚА ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

<i>Мың теңгемен</i>	2023	2022
Салық міндеттемелері, барлығы:		
Оның ішінде: Алынған қысқа мерзімді аванстар	-	8 874
Қосылған құн салығы	-	264 031
Кепілдіктер бойынша өзге де міндеттемелер	-	1 583
	-	274 488

14. ЖАРҒЫЛЫҚ КАПИТАЛ

2023 жылғы 31 желтоқсанға «Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің кейбір мәселелері» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 18 ақпандағы № 81 қаулысына сәйкес Қоғам акцияларының 100% мемлекеттік пакетін иелену және пайдалану құқығын жүзеге асыратын мемлекеттік орган Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі – жалғыз акционер болып табылады. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғамның жарғылық капиталы 127 815 мың теңгені құрады.

2023 жыл ішінде қатысу үлестері өзгерген жоқ.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жарғылық капиталдың мөлшері өзгерген жоқ.

Соңғы бақылаушы тарап мемлекет болып табылады.

Бір акцияның баланстық құнын есептеу

Төменде берілген бір акцияның баланстық құнын есептеу Биржалық кеңестің 2014 жылғы 11 наурыздағы шешіміне өзгерістер енгізіле отырып, «Қазақстан қор биржасы» АҚ Биржалық кеңесінің шешімімен (2010 жылғы 04 қазандағы №22 хаттама) бекітілген Листингтік Қағидаларға № 6 қосымшада баяндалған әдістеме негізінде жүргізілді. Қарапайым акцияның нарықтық құнын айқындау үшін біз бағалы қағаздарды бағалаудың баланстық әдісін қолдандық.

Бір қарапайым акцияның баланстық құны мына формула бойынша есептеледі:

$BV_{cs} = NAV / NOcs$, мұндағы

BV_{cs} – (book value per common share) – есеп айырысу күніндегі бір қарапайым акцияның баланстық құны;

NAV – (net asset value) - есеп айырысу күніндегі жай акцияларға арналған таза активтер;

NOcs – (number of outstanding common shares) – есеп айырысу күніндегі жай акциялар саны.

Жай акцияларға арналған таза активтер мына формула бойынша есептеледі:

$NAV = (TA - IA) - TL - PS$, мұндағы:

TA – (total assets) – есеп айырысу күніндегі эмитенттің бухгалтерлік балансындағы акциялар эмитентінің активтері;

IA - (intangible assets) – эмитенттің есеп айырысу күніндегі материалдық емес активтері (гудвилл), оны ұйым төленген ақшалай қаражатты немесе ақшалай қаражаттың баламаларын өтеу және/немесе экономикалық пайда алу мақсатында үшінші тараптарға өткізе алмайды;

TL- (total liabilities) – есеп айырысу күніндегі эмитенттің бухгалтерлік балансындағы міндеттемелер;

PS – (preferred stock) – есеп айырысу күніндегі эмитенттің бухгалтерлік балансындағы «жарғылық капитал, артықшылықты акциялар» шотының сальдосы.

<i>Мың теңгемен</i>	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Активтер	8 748 165	50
Минус: Материалдық емес активтер	(113 614)	(1760)
Минус: Міндеттемелер	(302 122)	(32813)
Жиыны: Таза активтер	8 332 429	50
Жай акциялар саны (дана)	127 815	1285
Бір жай акцияның баланстық құны	65,191	41,783

15. КЕЙІНГЕ ҚАЛДЫРЫЛҒАН САЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ

<i>Мың теңгемен</i>	2023	2022
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	4 063	3
	4 063	3

16. БӨЛІНБЕГЕН ПАЙДА/ЖАБЫЛМАҒАН ШЫҒЫН

<i>Мың теңгемен</i>	2023	2022
Өткен жылдардағы бөлінбеген пайда (жабылмаған шығын)	35	1
Есепті жылдың пайдасы/шығыны	52	1
Мемлекет кірісіне пайдадан аударымдар	(4)	0
	83	2

17. ТҮСІМ

<i>Мың теңгемен</i>	2023	2022
ББ 001 «Әлеуметтік-еңбек саласын ақпараттандыру объектілерін сүйемелдеу және оларға жүйелік-техникалық қызмет көрсету, ақпараттандырудың өзге де объектілерімен интеграциялау, сондай-ақ әлеуметтік-еңбек саласының деректерін талдау және өңдеу» кірістері	191	5
ББ 068 «Еңбек нарығын ақпараттық-талдамалық сүйемелдеу және әлеуметтік-еңбек саласындағы еңбек мобильділігі орталықтарын (мансап орталықтарын) әдіснамалық қолдау» мемлекеттік тапсырмасын іске асыру	3270	1

18. КӨРСЕТІЛГЕН ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ

Мың теңгемен	2023	2022
Қызметкердің еңбегіне ақы төлеу шығыстары, оның ішінде : демалыстары бойынша резерв	3 418 184 30 435	2 387 594
Салықтар мен бюджетке өзге де төлемдер	243 983	170 614
Әлеуметтік аударымдар және МӘМС аударымдары	92 228	69 664
Коммуналдық қызметтер	21 361	34 508
Кеңсе үй-жайларын жалға алу	215 030	177 164
ОЖ жөндеу және техникалық қызмет көрсету жөніндегі шығыстар	1 347	3 506
Сақтандыру қызметтері	4 072	202
Амортизация және тозуы	194 133	210 043
Оқыту шығындары	20 241	8 932
Іссапар және өкілдік шығыстар	4 519	6 309
Байланыс қызметтері	105 547	41 604
Аудармашы қызметтері	1 752	1 798
Ақылы қызметтер көрсету шарттары бойынша шығыстар	84 610	116 327
Көлікті жалға алу	33 672	29 912
Бағдарламалық қамтуды пайдалану құқығына лицензия беру	134 481	61 050
Полиграфиялық қызметтер	1 809	4 882
Қысқа мерзімді курстарды әзірлеу жұмысы	64 598	13 796
Шикізат және материалдар	10 269	7 605
Басқа шығындар	59 498	54 859

41

5

19. ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

Мың теңгемен	2023	2022
Қызметкердің еңбегіне ақы төлеу шығыстары, оның ішінде : демалыстары бойынша резерв	274 904 286	252 627
Үй-жайларды жалға алу шығындары	26 008	25 736
Амортизация және тозуы	880	2 317
Іссапар және өкілдік шығыстар	559	1 731
Көлікті жалға алу	5 710	4 461
Шикізат және материалдар	3 036	1 694
Салықтар мен бюджетке өзге де төлемдер	19 411	22 196
Әлеуметтік аударымдар және МӘМС аударымдары	8 431	3 750
Банктің қызметтері	35	354
Байланыс қызметтері	1 185	785
Консалтингтік, аудиторлық және бағалау қызметтері	497	470
Қайырымдылық көмек	1 000	1 000
Директорлар кеңесінің тәуелсіз мүшесінің қызметтері	3 158	2 880
Сақтандыру шығындары	243	13
Оқу шығындары	1 755	1 356
Айыппұлдар, өсімпұлдар, тұрақсыздық айыбы	104	19
Басқа шығындар	1 807	1 686

3873

5

20 . ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІСТЕР

(мың теңге)

Атауы	31.12.2023 ж.	31.12.2022 ж.
Сыйақылар бойынша кірістер	708 123	204 392
Жиыны	708 123	204 392

21. БАСҚА КІРІСТЕР

Мың теңгемен	2023	2022
Бағамдық айырма бойынша кірістер		0
Басқа кірістер	380	
	380	

22. БАСҚА ШЫҒЫНДАР

Мың теңгемен	2023	2022
Активтерді шығару бойынша шығыстар	146	0
Бағамдық айырмашылық бойынша шығыстар	361	0
Басқа шығындар	38	
	45	

23. ТАБЫС САЛЫҒЫ

Мың теңгемен	2023	2022
Ағымдағы табыс салығы	1 457 430	15
Кейінге қалдырылған салық активі/міндеттеме	1 277	8
	1 456 153	0

Төменде 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстармен заңда белгіленген 20% салық мөлшерлемесі бойынша табыс салығы есептелгенге дейінгі табысқа қолданылатын табыс салығы бойынша шығыстарды салыстыру келтірілген:

Мың теңгемен	2023	2022
Салық салуға дейінгі пайда / шығын	7 188 225	4 933 816
(Үнемдеу) / бухгалтерлік табыс бойынша табыс салығы бойынша шығыстар	1 437 645	0
Салық салу мақсатында шегерімге жатқызылмайтын шығыстардың немесе салық салуға жататын табыстардың салықтық әсері	18 508	
Табыс салығы бойынша шығыстар	1 456 153	

Активтер мен міндеттемелерді есептеу негізі мен қаржылық есептілікте көрсетілген сомалар арасындағы уақытша айырмаларға 20% қолдану арқылы есептелген кейінге қалдырылған салық сальдосы 2023 жылғы 31 желтоқсанға мыналарды қамтиды:

Мың теңгемен	2023	2022
Кейінге қалдырылған салық активтері		
Есептелген демалыстар бойынша резерв	(168)	0
Қайта бағалау бойынша резерв		
Кейінге қалдырылған салық активтерінің жиыны	(168)	0

Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер		
Негізгі құралдар	ДВ	1
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің жиыны	ДВ	1

Кейінге қалдырылған салық бойынша танылған міндеттеме (актив)	46	
--	-----------	--

24. АКЦИЯҒА ШАҚҚАНДАҒЫ ПАЙДА

2023 жылы Қоғам акцияларды шығару және орналастыру бойынша операциялар жүргізбеді.

Қоғамның 2023 жылғы 31 желтоқсандағы акциялары туралы ақпарат:

<i>Шығарылған акциялар саны, барлығы, дана</i>	127 815
<i>Оның ішінде:</i>	
Жай акциялар	127 815
Артықшылықты акциялар	-
Жай акцияның атаулы құны	1000 теңге
Артықшылықты акцияның атаулы құны	-

Қоғамның жай акциялары құжатсыз тәсілмен шығарылды және орналастырылды, ҰСН коды - KZ1C58950011.

24. АКЦИЯҒА ШАҚҚАНДАҒЫ ПАЙДА (жалғасы)

Акцияға шаққандағы пайда көрсеткіші бір жылдағы таза пайда және жыл ішінде орналастырылған жай акциялардың орташа өлшенген саны негізінде есептеледі. Қоғамда көбейту әсері бар әлеуетті жай акциялар жоқ.

<i>Мың теңгемен</i>	2023	2022
Қоғам иелеріне келетін таза пайда	5 732 072	3 918 478
Жай акциялардың орташа өлшенген саны (дана)	127 815	127 815
Акцияға шаққандағы таза кіріс/шығын (теңге)	44 846,63	30 657,42

25. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР

Байланысты тараптармен мәмілелердің ережелері мен шарттары

Байланысты тараптармен мәмілелер басқарушы персонал мен құрылтайшыны қамтиды. Байланысты тараптармен мәмілелер тараптар арасында келісілген шарттармен жүзеге асырылды. Жыл соңындағы баланстық қалдықтар қамтамасыз етілмеген.

Келесі кестеде 2023 жылы байланысты тараптармен жасалған мәмілелердің жалпы сомасы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша тиісті сальдо көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2023	2022
Байланысты тараптар бойынша мәмілелердің жалпы сомасы:	1 889 973	4246
Оның ішінде: «ҚР Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі» ММ	1 889 973	4246

001 «Әлеуметтік-еңбек саласын ақпараттандыру объектілерін сүйемелдеу және оларға жүйелік-техникалық қызмет көрсету, ақпараттандырудың өзге де объектілермен интеграциялау, сондай-ақ әлеуметтік-еңбек саласының деректерін талдау және өңдеу» бюджеттік бағдарламасы бойынша «ҚР Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі» ММ-мен 1 494 880,0 мың теңге сомасына, оның ішінде ҚҚС 160 165,7 мың теңге сомасында 2023 жылғы 4 қаңтардағы № 4 шарт және 068 «Еңбек нарығын ақпараттық-талдамалық сүйемелдеу және әлеуметтік-еңбек саласындағы еңбек мобильділігі

орталықтарын (мансап орталықтарын) әдіснамалық қолдау» мемлекеттік тапсырмасын іске асыру» бюджеттік бағдарламасы бойынша 395 093,0 мың теңге сомасына, оның ішінде ҚҚС 42 331,3 мың теңге сомасында 2023 жылғы 6 қаңтардағы № 5 шарт жасалған. Осы шарттарға сәйкес Қоғам 2023 жылы қаржыландыру алды.

Негізгі басқару персоналына сыйақы

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі басқару персоналына 5 адам санымен Қоғам президенті, 4 вице-президент кіреді. 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде негізгі басқару персоналына сыйақының жалпы сомасы 140 958 мың теңгені құрады. Негізгі басқару персоналына сыйақылар еңбек шарттары бойынша жалақыны, сыйлықақылар мен сыйақыларды қамтиды.

26. ҚАРЖЫЛЫҚ ҚҰРАЛДАР, ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ

Кредиттік тәуекел

Қоғамды кредиттік тәуекелге ұшыратуы мүмкін қаржылық құралдар негізінен дебиторлық берешек болып табылады (сауда, өнім берушілерге аванстар). Қоғам контрагенттер өз міндеттемелерін орындамаған жағдайда аталған құралдардың толық құны мөлшерінде шығынға ұшырауы мүмкін, бірақ мұндай шығындардың ықтималдығы маңызды емес деп санайды. Қоғам кредиттік тәуекелге ұшыраған қаржы құралдары бойынша қамтамасыз етуді ұсынуды талап етпейді.

27. ҚАРЖЫЛЫҚ ҚҰРАЛДАР, ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Келесі кестеде қаржылық активтер бойынша кредиттік тәуекелдің осы активтердің есепке алынғанға дейінгі баланстық құнына тең ең жоғары мөлшері көрсетілген.

<i>Мың теңгемен</i>	2023	2020
Ақша қаражаты және оның баламалары	7 054 464	4 160 037
Қысқа мерзімді сауда және басқа дебиторлық берешек	1 007 526	900 037
Қаржылық активтер жиыны	8 061 990	5 060 074

Кредиттік тәуекел өтелмеген дебиторлық берешек пен шарттық міндеттемелерді қоса алғанда, ақшалай қаражат пен сатып алушыларға қатысты ашық кредиттік позиция бойынша туындайды.

Сауда дебиторлық берешек

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сауда дебиторлық берешектің көп бөлігі өтелмеген және құнсызданбаған.

Ақшалай қаражат

Ақшалай қаражатпен байланысты кредиттік тәуекелге қатысты тәуекел қаражат орналастырылған банктің дефолт мүмкіндігімен байланысты, ал максималды тәуекел осы құралдардың баланстық құнына тең. Қоғам өзінің ақшалай қаражатын кредиттік қабілеті жоғары қаржы институттарына орналастырады.

Әділ құн

Барлық қаржылық активтер мен міндеттемелердің ағымдағы құны олардың 2023 жылғы 31 желтоқсандағы әділ құнына шамамен тең деп бағаланады.

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – нарықтық бағалардың өзгеруі, мысалы, шетел валюталарының айырбастау бағамдары және қарыздар бойынша пайыздар Қоғамның пайдасына немесе оның қолындағы қаржы құралдарының құнына теріс әсер етеді. Нарықтық тәуекелді басқарудың мақсаты - инвестициялардың кірістілігін оңтайландыруға қол жеткізе отырып, нарықтық тәуекелге ұшырауды бақылау және оны рұқсат етілген шектерде ұстау.

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі Қоғамның қаржылық міндеттемелерін орындау үшін қаражат жинау кезінде қиындықтарға тап болу мүмкіндігімен байланысты. Өтімділік тәуекелі қаржы активін оның әділ құнына жақындаған құн бойынша жедел сата алмау нәтижесінде туындауы мүмкін.

Өтімділікке қойылатын талаптар үнемі бақыланады және басшылық міндеттемелер туындаған кезде оларды орындау үшін жеткілікті көлемде қаражаттың болуын қадағалайды.

Төменде Қоғамның 2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы өтеу мерзімі бойынша қаржылық міндеттемелеріне талдау ұсынылған:

<i>Мың теңгемен</i>	3 айдан аз уақыт ішінде	3-12 ай	1 жылдан астам	Барлығы
2023 жыл				
Қысқа мерзімді сауда және басқа кредиторлық берешек	2 114	-	.	1
Қысқа мерзімді резервтер	20 438	6	.	8
Салық міндеттемелері	218 257	.	.	28
Басқа қысқа мерзімді міндеттемелер	-	.	.	-
	240 809	6	.	62
2022 жыл				
Қысқа мерзімді сауда және басқа кредиторлық берешек	3 294	-	.	1
Қысқа мерзімді резервтер	12 758	8	.	3
Салық міндеттемелері	-	.	.	-
Басқа қысқа мерзімді міндеттемелер	274 488	.	.	28
	290 540	8	.	38

28. КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

Есеп шығарылған күннен кейін Қоғамның қаржы-шаруашылық қызметінде активтер мен міндеттемелер құнының өзгеруіне әкеп соққан қандай да бір оқиғалар болған жоқ. Есепті жылдың соңында болған оқиғалар түзету оқиғалары болып табылмайды.

Бас бухгалтер

Г. Ауқенова